

मा. सर्वोच्च न्यायालय- SLP (Cr.)
१५५४/२०२५, मुदतपूर्व मुक्ततेसाठीचे मार्गदर्शक
तत्वे सुधारणा समितीचे गठण.

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग,
शासन निर्णय क्र. मुक्तता-०२२३/प्र.क्र. १००/तुरंग-३,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : १२ फेब्रुवारी, २०२६ .

- वाचा- 1. शासन समक्रमांकाचे पत्र दिनांक ७.११.२०२५ .
2. मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली, स्पेशल लिव अपिल (क्री.) १५५४/२०२५
प्रकरणी आदेश दिनांक ५.१२.२०२५.

शासन निर्णय :-

मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली SLP (Cr.) क्र. १५५४/२०२५ प्रकरणी दिलेले आदेश
दिनांक ५.१२.२०२५ मध्ये पुढीलप्रमाणे निर्देश दिले आहेत.

“We direct that State Government shall re-look the policy in the term of the provision of section ४३२ and ४३३ A of code Criminal Procedure Code, १९७३ and the corresponding provision of Bhartiya Nagrik Surksha Sanhita, २०२३ and prepare a fresh policy giving thoughtful consideration to all the aspects if necessary after consulting with the domain experts needful done within six months and compliance be reported to the registry within the said period.”

२. उपरोक्त आदेशान्वये मा. सर्वोच्च न्यायालयाने, शासनाच्या यापूर्वीच्या दिनांक १६.११.१९७८, ११.०५.१९९२, ११.०४.२००८ सह १३.०६.२००८ व दिनांक १५.०३.२०१० या मार्गदर्शक सूचनांचा आढावा घेऊन, त्यामध्ये सरकारने वेळोवेळी नव्याने लागू केलेले कायदे व त्या अनुषंगाने केलेल्या शिक्षेच्या तरतूदी विचारात घेऊन, सुधारीत मार्गदर्शक सूचना तयार करण्याचे निर्देश दिले आहेत. सुधारीत मार्गदर्शक तत्वे तयार करण्यासाठी यांसंदर्भातील विविध क्षेत्रातील तज्ञांची पुढीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	पदनाम व कार्यालय	पद
१.	मा. न्या. श्री. गोविंद आनंदराव सानप, मा. मुंबई उच्च न्यायालयाचे निवृत्त न्यायमूर्ती	अध्यक्ष
२.	अपर मुख्य सचिव, अपिल व सुरक्षा, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई	उपाध्यक्ष

३. श्रीमती सुप्रिया पाटील, पोलीस महानिरीक्षक (प्रशासन), पोलीस महासंचालक महाराष्ट्र राज्य यांचे कार्यालय, मुंबई **सदस्य**
४. श्री. रामचंद्र दामोदर संख्ये, सेवानिवृत्त सहसचिव (विधी), मा. उच्च न्यायालयाच्या नाम तालीकेवरील लवाद व मध्यस्थ. **सदस्य**
५. डॉ. मैथिली उमाटे, सहयोगी प्राध्यापक, मनोविकृति शास्त्र विभाग, ग्रांट शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व ज.जी. रुग्णालय, मुंबई **सदस्य**
६. श्री. सुहास वारके, अपर पोलीस महासंचालक तथा महानिरीक्षक, कारागृहे व सुधारसेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे. **सदस्य सचिव**

३. महाराष्ट्रातील कारागृहातील शिक्षा बंदयांच्या मुदतपूर्व मुक्ततेच्या मार्गदर्शक तत्वांचे नव्याने तयार करावयाचे आदेश, मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या उपरोक्त निर्देशानुसार शासनाने सहा महिन्यांमध्ये करावयाचे आहेत. त्यामुळे उपरोक्त समितीने यापूर्वीच्या मार्गदर्शक सूचनांचा, तसेच नव्याने अस्तित्वात आलेल्या कायदांचा, यापूर्वीच्या मार्गदर्शक तत्वांमध्ये समाविष्ट नसलेल्या तथापि, मुदतपूर्व मुक्ततेच्या संदर्भात आवश्यक असलेल्या मुद्दांचा समावेश / सुधारीत करून, सुधारीत मार्गदर्शक तत्वांचा अहवाल तीन महिन्यांमध्ये शासनास सादर करावा.

४. सदर शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संगणक संकेतांक २०२६०२१२१४४५४४००२९ असा आहे. तसेच सदर शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करून काढण्यात येत आहे. महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(नारायण बि. माने)
अवर सचिव, गृह विभाग.

प्रती,

१. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
२. मा. राज्यमंत्री, गृह (शहरे/ग्रामिण), यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
३. The Assistant Registrar, Hon'ble Supreme Court of India , New Delhi.
(Regarding Special Leave Appeal (Cri) No. 1554/2020, Dated 5 December, 2025)
४. मुख्य प्रबंधक, मा. उच्च न्यायालय, फोर्ट, मुंबई
५. सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
६. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
७. अपर पोलीस महासंचालक व महानिरीक्षक, कारागृह व सुधारसेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
८. शासकीय अभियोक्ता (Standing Council), महाराष्ट्र शासन, मा. सर्वोच्च न्यायालय, नविन महाराष्ट्र सदन, कस्तुरबा गांधी मार्ग, नवी दिल्ली.
९. अधिष्ठाता, ग्रांट शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व सर ज.जी. रुग्णालय, मुंबई

१०. मा. न्या. श्री. गोविंद आनंदराव सानप, माजी न्यायाधीश, मा. उच्च न्यायालय, फलॅट नं. २००२, २० वा मजला, सुरभी सहकारी गृहनिर्माण संस्था, ओशिवरा, जोगेश्वरी (प), मुंबई
११. श्री. रामचंद्र दामोदर संख्ये, सेवानिवृत्त सहसचिव (विधी), मा. उच्च न्यायालयाच्या नाम तालीकेवरील लवाद व मध्यस्थ, (Arbitrator and Mediator on the panel of Hon'ble High Court, Mumbai), १४, अमिताभ सहकारी गृहनिर्माण संस्था मर्यादित., मॉडेल टॉऊन, चार बंगला, अंधेरी (पश्चिम), मुंबई-४००५३.
१२. श्रीमती सुप्रिया पाटील, पोलीस महानिरीक्षक (प्रशासन), पोलीस महासंचालक महाराष्ट्र राज्य यांचे कार्यालय, मुंबई
१३. डॉ. मैथिली उमाटे, सहयोगी प्राध्यापक, मनोविकृति शास्त्र विभाग, ग्रांट शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व ज.जी. रुग्णालय, मुंबई.
१४. निवडनस्ती, तुरुंग-३.